

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ABONȚIURILE:

Oseriă garmondū 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Parțialele nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

Nr. 186

Luni, Marți 25 Augustū (6 Septemvre).

1887.

TIMOTEU CIPARIU

Brașovū, 24 Augustū 1887.

S'a mai dusū încă unulū dintre acei puțini bărbați destinați de providență ca să fiă națiunei române călăuză sigură și razimū puternicū în epoca ei de regenerare.

Timoteu Cipariu a fostū alesulū providenței, a căruia pierdere o jălesce ađi Românimea din tóte țerile.

Ajunsū la înaintata vērștā de 83 de ani, a trebuitū să-și dea și Cipariu tributulū său neimpăcatei sorți omeneșci; a trebuitū să părăsescā liniștitulū și plăcutulū său lăcașū din piața Blășiului, unde din dorit de și până târziu în nopțe lucra neobositū la completarea operelorū sale; a trebuitū să se despartā de amicii săi cei mai credincioși, de folianții vechi, de codici, de colecțiuni, dicționare, de auctori clasicī vechi și moderni de tóte limbele, cu cari își petrecea elū órele cele mai plăcute ale laborioșei sale vieți.

Mai este óre de lipsă să spunemū, cine a fostū acestū mare învățatū românū?

Nu există, credemū, Românū cu carte dincoace și dincolo de Carpați, care să nu fi avutū cunoștința, că în miculū orășelū ardelenescū dintre Tērnave, unde în decursulū veacului nostru s'au petrecutū însemnate acte istorice-naționale, trăia până alaltaerl unū învățatū românū, muncitorū și modestū, care aduna pētrā dupa pētrā pentru a pune temelie studiului istoricū sistematicū și aprofundatū alū limbei române.

Lucrarea cea grea și obositoare pentru cultivarea limbei române, ce au început-o în vēcūlū trecutū Samuilū Miculū, Șincai, Ienache Văcărescu, Ioanū Morariu, Radu Tempea și Iorgoviciu, ér în vēcūlū de față au continuat-o Petru Maiorū, Eliade-Rădulescu, A. T. Laurianū ș. a. a fostū chematū Timoteu Cipariu să-și desvólte pe o scarā multū mai întinsā, cu cunoștințe multū mai vaste și aprofundate și să o tórne într'unū sistemū, creatū pe temelulū desvólțării istorice și faptice a limbei nóstre în tóte provinciile locuite de Romāni.

Se póte dice cu dreptū cuvēntū, că Cipariu a introdusū la noi Romāni studiulū istoricū alū limbei, întemeiāndū școlā istoricā-etimologicā. Resultatulū celū mai însemnatū alū muncii sale pe acestū tērēmū suntū operele lui „Gramatica limbei române” (1854 și 1869) și „Sintaxa limbei române” (1877) amēndouē premiate de către Academia romānā și nu mai puținū valoróse vorū fi în privința acestā studiūle, ce le-a făcutū în cei de cece ani din urmă și cari au rēmasū după elū, nepublicate.

Dér nu numai aceste opere suntū, cari ilustrēzā atātū de frumosū activitatea științificā a lui Cipariu. Elū a scrisū multe altele dintre cari vomū cita numai „Principiile sale de limbă și scripturā” și „Archivulū pentru filologiā și istoriā”.

Era naturalū, ca unū bărbatū, care tótā viața sa și-a dedicat-o studiului limbei române, să iubescā acestā limbā cu tótā ardórea inime, sale, să iubescā poporulū ce-o vorbea și a căruī fiu vrednicū era elū.

Mulți își vorū aduce aminte cu plăcere de senzațiunea ce a produs-o cuvēntulū lui Cipariu

la inaugurarea Asociațiunei transilvane în 1861, a căreia președinte a fostū în anii din urmă. În acestū strălucitū cuvēntū luase în apărare limba și originea Romānilorū contra criticeī adversarilorū noștri seculari. Astāđi mai multū ca atunci ar fi la loculū ei apărarea ce a făcut-o Cipariu romanității limbei și a originei nóstre, căci niciodatā ea nu a fostū mai multū atacatā ca tocmai în zilele nóstre.

Ca profesorū de liceu și de teologiā în timpū de mulți ani, începēndū dela 1826, când și-a terminatū studiūle, Timoteu Cipariu a sciutū să cultive iubirea către limbā și poporū în generațiunile tinere și astfelū a fostū unulū din cei mai zeloși dascālī ai românismului.

Puternica mișcare pentru recăștigarea libertății și a drepturilorū naționale ilū aflā pe Timoteu Cipariu la postulū său. Elū fundā la 1847 điarulū politicū literarū „Organulū Luminārei,” în care a apēratū timpū de doi ani cu tótā bărbăția și rezoluțiunea causa nóstrā naționalā.

Cipariu, ca și toți ceilalți contemporani ai săi pētrunși de marea lorū chiamare, recunoscū că numai egala îndreptārire politicā naționalā, póte să asigure viitorulū poporului românū ardeleanū. Elū cerea în „Organulū luminārei” la 1848 emanciparea întrēgā a Romānilorū cu tóte drepturile politice. Deórece elū vedea, că nu mai este de ajunsū emanciparea individualā pretindea ca națiunea romānā să fiā reaședatā în drepturile ei politice-naționale „ca să nu mai fiā constrinsū Românulū de a se lāpēda de naționalitate spre a se putē folosi de drepturile politice.”

„Romānulū”, scria Cipariu, „își pretinde drepturile cuvenite ori se va întēmpla uniunea ori nu” și admonia pe conaționali săi ca să nu cređā frumóselorū promisiuni. În spiritulū acesta a conlucratū elū cu cei mai nobili luptători pentru drepturile naționale la adunarea cea mare de pe Cāmpulū libertății, a căreia secretarū întēiu a fost.

La 1848 și 1849 Cipariu a fostū membru alū comitetului naționalū românū din Sibiu și de atunci încóce până la 1867 a luatū parte activā la tóte actele politice ale Romānilorū. Dela 1867 încóce elū s'a retrasū din viața politicā, ocupāndu-se numai cu literatura și cu științele.

Omū cu talente superioare, fórtē cetitū și cunoscătorū de multe limbi și în specialū de limbele orientale, Cipariu și-a căștigatū între învățāții Europei unū renume. Elū fū alesū și membru alū societății orientaliștilorū din Germania, și era membru a mai multorū societăți științifice și literare din străinătate. Academia romānā l'a alesū la anulū 1867 vicepreședinte.

Rēmāne în fine să apreșiāmū și activitatea lui Cipariu pe tērēmulū bisericescū, care asemenea a fostū destulū de însemnatā. Elū ajunsē încă de tinerē la 1842 canonicū, ér de unū șirū lungū de ani a fostū prepositulū capitalului din Blășiū. Prin „actele și fragmentele” sale și alte scrieri elū a înaintatū și literatura bisericescā și lui are de a i-se mulțami introducerea literilorū latine în cărțile bisericesci. La alegerea din urmă de Metropolitū era și Cipariu între candidați. Elū a fostū unū puternicū sfātuitorū în luptele bisericesci.

Dēcā nimicū din tóte câte le-amū înșirātū despre multū roditórea activitate a lui Timoteu Cipariu nu ne era cunoscutū, ajungea să frunzārimū colecțiunile điarului nostru din deceniile ultime spre a sci să apreșiāmū înaltele cunoștințe, nobilulū spiritū, sentimentele curate romānesci și adevēratulū patriotismū alū repausatului din articuliū lui publicatī în „Gazetā” și „Fóia.”

Cine a fostū Timoteu Cipariu vorū sci să spunā mai bine viitórele generațiunii, cari se vorū putē bucura în liniște de fructele muncii lui neobosite.

Noi, cari suntemū constrinsī a ne apēra đilnicū de atacurile îndreptate în contra scumpului tesaurū alū limbei nóstre, sēmțimū deocamdatā mai multū numai, că în Cipariu amū pierdutū unū înfocatū apērătorū, propagatorū și cultivatorū alū limbei romāne.

Nu este pentru aceea însă recunoștința nóstrā mai slabā, decâtū va fi recunoștința urmașilorū noștri.

Cu adēncā durere ne apropiāmū dér de mormēntulū învățatului românū și cu lacrimi fierbinți în ochi îi đicemū:

Ai binemeritatū pentru națiunea romānā, mergi în pace în sferile fericite alături cu decedații eroi și martiri ai limbei și ai istoriei romāne și înaltā împreună cu ei rugile tale către Tatālū celū cerescū, ca să păzescā tesaurulū nostru, isvorulū libertății și alū bunăstārei nóstre, viața nóstrā — limba romānescā!

Afacerea Lucaciu.

Din Sātmarū ni se raportēzā, că s'a făcutū apelațiune la tabla regescā în afacerea Lucaciu, care prin circumstanțele adherente ei a devenitū o afacere celebrā. S'a cerutū în acestā apelațiune ca d-lū Vasilie Lucaciu să fiā pusū pe piciorū liberū până ce vorū fi întrebați și martorii lui, căci, bine notāndu-se, ura îndreptatā în contra acestui conducătorū naționalū și-a aflatū și de astādatā instrumentele ei, „martori”, cari afirmā nisce lucruri, ce suntū declarate ca neadevērate de cei ce au fostū de față la conferența electoralā, unde se fi ținutū acusatulū pretinsulū discursū resvrētitorū.

Astāđi suntemū în pozițiune de a publica copia procesului verbalū originalū ce s'a luatū în adunarea electoralā din Tēuții de susū.

Înainte de a face acestā însă, comunicāmū cu plăcere cetitorilorū noștri următórea telegramā ce o primirāmū din Sātmarū Sāmbātā sēra, după tipārirea foii, dela stimatulū nostru amicū George Popū de Bāsesci:

„L'am visitatū pe Dr. Lucaciu. Este sãnētosū. Sufere cu tārīa anticā romanā.”

Lāsāmū să urmeze acuma memoratulū procesū verbalū împreună cu scrisórea comitivā:

Onoratā Redacțiune!

Devotatulū nostru anteluptătorū naționalū V. Lucaciu, care nu cunóște intimidāri, fū arestatū în Satu-mare în 22 Augustū st. n. din cauza vorbirei, ce a ținut-o în conferința electoralā în 9 Iunie 1887, acusatū fiindū de doi renegați Papp Zsigmond, notarū de cercū în Ferneziu, și Ioanū Thoma, inspectorū de drumū, și de unū slovacū Liptak Iozsefū. Ca martori ai acusatilorū figurēzā nisce juđi de ai notarului și căți-va Unguri, cari nu pricepū limba romānā.

Cu durere aflāmū, că în prinsóre e tratatū într'unū modū inumanū, încātū numai în statele cele mai puținū civilizate se póte trata în așa modū cu unū omū cultū.

Pentru orientarea publicului vē trimitū protocolulū acelei conferințe în copīa de pe originalū, ca să-lū publicāți să se vedā apriatū unde amū ajunsū noi Romāni în statulū ungarū.

Argus.

PROTOCOLŪ,

luatū în conferența electoralā ținutā în comitatulū Satu-marelui, comuna Tēuții de susū, în 9 Iunie 1887, fiindū de față unū publicū mare, inteligentā și poporū, din tóte comunele cercului electoralū de Baia-Mare.

M. O. d-nū Stefanū Bilțiu, parochū-protopopū gr. cat. de Baia-Mare, ca președintele comitetului în cauzele electorale pentru colegiulū de Baia-Mare, ocupāndū loculū presidialū între cuvintele rostite dāndū esplicarea motivelorū, cari au servitū de basā la conchemarea acestei conferențe, deschide adunarea, provocāndū conferența ca să se constituescā în comitetū ad hoc.

Se aclamā de președinte M. O. D. Stefanū Bilțiu parochū protopopū de Baia-Mare, ér de notari și secretari O. D. Nicolau Lupanū, preotū gr. cat. în Chiuzbaia, Ionū

Costin, preotul gr. cat. in Tăuții de sus, și Constantin Lucaciu, preotul n. ord. din Baia-Mare.

Domnul președinte provocă pe Cl. D. Dr. Vasiliu Lucaciu, paroh in Sisiesci și pe M. O. D. Alessiu Berinde parohu-protopopu in Seini, delegații cercului electoral de Baia-Mare la conferința generală in Sibiu, să-și facă rapoartele lor aduse dela acea conferință.

Cl. d-nu Dr. Vasiliu Lucaciu, rădicându-se, își face raportul cam in următoarele: On. conferință, stimați alegători și frați! Când un Român între împrejurările actuale își ridică cuvântul și-și exprimă părerea sa de rău asupra acestor împrejurări grele, când arată, că guvernul cu îngrijirile sale părintești a adus țera și in țera mai alesu pre poporul românesc la sapă de lemn și neindestulare, și când arată toate cauzele relelor acestora, atunci acel Român este luat drept de inamic al patriei și spusu la cele mai reuțicioase urgisiri.

E sêmțit de noi toți, că suntem aduși la sapă de lemn, că in toate drumurile noastre de progresare întâmpinăm greutăți, că suntem urgisit și asupriți; ba ce e mai mult, scim că ne acuză, că suntem inimici ai patriei, că nu ne iubim țera și nu vrem binele ei, că ne luptăm in contra miniștrilor regelui apostolic și in contra fraților unguri. Dêr de aru dice orice, noi scim și dicem că toate acestea suntu inviniiri nedrepte.

Poporul românesc își iubesc mai mult decâtu ori și care altu popor țera sa, îl iubim pe regele nostru și istoria ne e martora că in mai multe rânduri ni-am vârsat cu cel mai mare devotamentu sângele nostru pentru tron și patriă, și că ne-am sacrificat tot-deuna, când se cerea, avutul și viața noastră. Ce ne este dêr vîna că suntem atât de străinu și rău portați? Vê spunu îndată stimaților frați: In timpurile mai de aprôpe s'a apucat unu curentu periculosu atât pentru patriă, — că într-adevêr duce la rele, — cât și pentru noi, și acestu curentu este șovinismul maghiar, care, nutritu fiindu acum chiar și de forurile acele, cari ar trebui să se rețină dela aventuri, de guvern, de forurile administrative, de societățile înalte, ba mai pre urmă și de biserică, a trebuit să ne ridicăm și noi și să ne îngrijim de mijlocele de apărare. Noi înainte de toate vomu a trăi numai ca Români, Români cu drepturile noastre asigurate in legi, cu limba și datinele noastre românești de cari nu lăsam pe nimeni a se atinge cu mână și cugetu vrășmaș. Așa vrem numai a trăi și in posesiunea acestora vrem să fim numai frați cu Ungurii. Ne vreu așa? Fôrte bine! Dêr ei nici așa nu ne vreu; și dêr nu ne vrei, pentru ce cereți dela noi jertele de sânge și de bani?

Noi Români ne luptăm și ne vomu totu lupta in contra nisuițelor de a ne nimici și maghiarisa, și avem nădejde că vomu pute ajunge capetu bunu la lupta noastră dreptă, va luci și asupra noastră sôrele dreptății și a egalei îndreptății. Țera acesta e țera celor 15 milioane de omeni, cari toți își au drepturile lor in lege asigurate, totu legea ne asigură și drepturile naționale, și etă astăzi am ajunsu acolo, ca noi civii să ne îngrijim de executarea dreptă a legilor și să pretendăm pe lângă toate asigurările legislative egala îndreptățire. Toți suntem omeni, și prin urmare toți avem drepturi, noi pre lângă aceea ne am născutu și ca Români și ar trebui să avem nevătamate și drepturile aceste. Acesta așa ar trebui să fiă. Așa spun și cari stau in fruntea țerei, ba chiar lege avem pentru acesta, adusă de dietă, așa o spun și miniștri, și când le dicu aceste lasă asupra noastră totă ceta asupritorilor, ne es-

chid din toate și nu ne respectă limba. Nedreptate avem să întâmpinăm pretutindena, și această nedreptate e fâșișă

Sunt grele aceste lucruri, iubitoru mei frați, și la mulți ar părê că e cu neputință atata rău, eu însă vêu voi documenta cu acte și chiar din ei. Vêdend aceste omeni binecugetători și simțitori, cari mai portă unu picu de grijă de sôrtea poporului apăsatu, au disu in sine: „Nu merge bine așa.“ Și intru adevêr, fraților, nu merge bine.

Noi, Români, încă suntem făcuți după tipul și asemnarea lui Dumnezeu, inima noastră in a simțesc, spiritul nostru încă vrê a se elibera de torturile suferite, noi încă vomu să fim liberi, liberi in drepturile noastre omenești și cetățenești. Și această libertate adu încă numai o cerem, mâne însă o vomu pretinde.

Au disu deci omeni bine simțitori, aceia cari au durere in pepturile lor pentru sôrtea fraților sêi, pentru sôrtea poporului românesc: să mergem la Sibiu, să căutam după lucru și să vedem, că pentru ce suntem gonit? Și s'au adunatu, fraților, din toate părțile, din totă Transilvania și din părțile Ungariei locuite de Români, s'au adunatu fără a cugeta la greutate și spese, fără a cugeta la aceea, că-și lasă familiile și lucrurile lor, ba necugetându nici la aceea, că-și iau asupra lor ura și mânia acelora, cari aru dori să vêdă pe Români aserviți intru atata câtu nici de sine, nici de sôrtea lor să nu se mai ocupe.

S'au adunatu deci pe 7 Mai și sfătuindu-se in trei zile după oaltă au aflatu toate relele și s'a vêdutu, câtu de mare nedreptate este apăsarea poporului românesc, S'a vêdutu că drepturile Românilor in totă țera sunt călcate in picioare și că trăim fără drepturi și fără dreptate. S'au sfătuitu apoi, că ce avem să facem față cu atatea rele, că unde să căutam léculu. Și-au pusu întrebarea: că n'ar fi bine să mergă la dietă Români mai mulți, și apoi acolo să arate durerile Românilor? Ei, dêr acesta nu se pôte, nu se pôte deorece Ardeleni nu-și pot alege deputați de feliu, er noi, eștia din părțile ungurene și bănățene, și de amu vrê n'am puté, că, precum s'a vêdutu până acuma totdeuna, nu nesocotesce puterea nici unu mijlocu, fiă câtu de necinstit, ca să ne impedece să reesim. Sfătuiru peste sfătuiru, beuturi, presiuni, corupțiunile cele mai rușinoșe, ba puterea, forța și inchisorile sunt mijlocele cele de toate zilele, ca pre Români să lă potă impedece a-și trimite deputați la dietă. S'au hotăritu dêră, ca să incerce a-și căpeta lecuire la locul cel mai competentu, s'a hotăritu deci, să trimită o deputațiune la Înălțatul Împêratu, ca, arătându-i relele și suferințele ce bântue obștea românească, pe poporul cel mai credinciosu al Lui și al casei înalte, să poruncescă ca să se curme nedreptățile. Cu aceste cugete fiindu ocupați, amu mersu și amu fostu la Sibiu, hotăririle cărei conferințe am acuma să vi-le facu cunoscute.

Aici ia oratorul in mână actele conferinței din Sibiu din anul 1884, pe basa căreia s'au adus și eștu anu decisiunile, respective totu acele. La punctulu 1. explică oratorul motivele pentru cari s'a disu in anul 1884 a doua oră passivitatea față de alegerile dietale, cari motive s'au luat și astăzi, fiindu totu acele jurstări, ba ca esistând intru adevêr motive șonice și in Ungaria propriamente luată, cu unu cuvêntu fiindu Români și din părțile ungurene și bănățene impedeți cu totu adinsulu de a se puté reprezenta la dietă, passivitatea s'a luat și pentru aceste părți in genere, făcându-se esceptiune, unde cu convoirea comitetului din Sibiu s'ar puté candida deputatu.

La celalaltu punctu dice oratorul că e fôrte insemnatu, deorece vorbesce despre introducerea usului limbei române in toate oficiile și agendele. Și acesta așa și trebuie să fiă. Dice oratorul, nu numai pe basa legii sancționate de Maiestatea Sa, ci pentru aceea, că cu escluderea limbei noastre din deregătorii ni se face adeseori nu numai nedreptate ci și multă daună. Lege avem noi care ne iertă folosirea limbei noastre, astăzi însă nu ni-e ertatu să ne folosim de ea, și acela care pre lângă totă firea inamicilor ordinei și a legilor esistente se pune pe basa legală și-și folosesc limba sa, nu numai că nu e ascultat, ci chiar urgisit. Când încă nu era lege sancționată de Maiestatea Sa, in timpul acela când Nemții ne guvernau, in timpul lui Back și Schmerling, limba noastră era mai respectată, te puteai folo-i in toate cauzele tale, așa dicend, de ea, atunci deregătorii se nisuiu să invețe limba poporului, sciind că ei sunt pentru popor și nu ințorsu; astăzi însă altcum este lucrulu. Deregătorii nostri nu se se nisuiască a înveța ei limba noastră, ci pe aceea o urgisesc cu toate ocaziunile. Au sciți voi casu, că plângerile vôtrec date la judecătorii in limba românească să fiă luate in sêmă? Eu nu numai că sciu că e respinsă o atare plângere, ci chiar vêu potu arêta casuri concrete. Au nu vêu vinu citațiunile in limba, care inaintea vôtrec e necunoscută, și la judecătorii nu-i folosesc ore pe haiduci și servitori de tîlcuitori între voi și jude? Suntem și aici in unu cercu românesc și pentru aceea avem noi ore la deregătoriiile noastre Români, cari se ne scie și se ne pricepă pe noi?

Au nu ar fi mai bine și după dreptate, ca se avem deregători de aceia cari se ne scie limba, legea și datinele noastre? Asta ar pretinde nu numai legea țerei, ci și dreptatea Dumnezeiescă. Sunt între D-nia Vôtrec, fraților, omeni cu stare destul de bună și aveți mulți prunci buni și cu înțelepciune de a puté înveța, însă cugetăți că potu deveni și ei deregători? nu, sêu fôrte arareori. Au nu observăm că numai preoți și învățatori se pot face? Ba nu, și Români pot fi deregători dêr numai cu jertfa cea mai mare, decât se lapêda de limba și de nemulu sêu, decât se facu lăpêdatura noastră și prin urmare decât nu mai sunt Români. Legea întărită de Maiestatea Sa dispune, ca in cercurile locuite de Români să se aplice deregătorii din popor, toți locuitorii sunt acum liberi, și prin urmare ar puté să fiă și dintre deregătorii dêr observăm chiar contrariulu.

S'a observatu mai departe că guvernulu se amestecă și in constituțiunile noastre bisericesti și in școlile noastre confesionale. Pretinde dela Episcopii nostri, ca să le facu servii de acele, cari sunt chiar contrarie și intențiunilor lor părintești și și interesului fiilor și.

Aici înșiră oratorele unele casuri concrete la aceste, ca cele din Satu-mare și Biharia.

In conferința națională dêră s'a decisu a se lupta și pentru apărarea autonomiei bisericei — între marginele legii.

După acestea oratorul a vorbitu despre școlile confesionale, arătându și in acesta privință nedreptățile ce se facu chiar contra legilor esistente; ca necum să fiă — după lege — ajutate școlile noastre, ci se întâmplă chiar contrariu. Când se cere ajutoru dela statu sêu din bugetu pentru școlile noastre, acelea sub diverse titluri se denegă.

Dintre învățatori se dau ajutore celor mai spurcate lăpêdături, cari sunt in contrarietate chiar și cu forurile nostre înalte școlastice confesionale. Ba pentru împedecarea progresului nostru școlastic și culturalu, s'au înființatu societăți, precum in comitatulu nostru so-

FOILETONU.

(44)

Misterele Veneției.

de Edouard Didier, traducere de Ioan S. Spatali.

XV.

Răsunarea lui Martinengo.

Vorbele acestea fură primite cu unu murmur apăsătoru. Murmurulu acesta insemna: Tocmai așa vorbesce unu patricianu!

Dogele, hotăritu să mergă până la sfârșitu, dice:

— Urméză!

Podestatul începù er:

— Am avutu vreme ca să mă gândesc multu la evenimentele acestea și am ajunsu la convingerea, că acela care mă prigonește d'atâția ani pe mine și pe ai mei, voia să se substitue persoanei mele și să ajungă Martinengo, care sunt eu, după ce mă va omori. Așa se explică totu, chiar môrtea contesei, chiar dispariți copiliței, chiar...

— Chiar atentatul împotriva lui Felice Badoer și a gondolierului Ricardo, chiar secestrarea fitei Adriaticei chiar îndrăsnêta împotriva a d-tale ordinelor Senatului? Cum o să justific d-ta purtarea d-tale, servitoru alu Statului, care te revoltă împotriva guvernului Republicei? Dice Foscari cu o voce plină de amenințări.

— Mai înainte d'a răspunde la întrebarea ce mi-s'a pus, am să facu o întrebare prințului meu! Dice Martinengo după o tăcere scurtă.

— Aci nu este prinț, ci numai președintele tribunalului chemat să te judece! răspunde dogele răsît.

— Fiă!... Ei bine, fiindcă este astfel, voiu întreba pe președintele Consiliului, decât nu cunosc pe nimeni, care să aibă interesul să mă vêdă osândit la môrte, pentru ca astfel să piară unu martor prim-jidios! Dice Martinengo

— Nu, și nu înțelegu scopul întrebării d-tale! Dice Foscari.

— Eu cunosc p'acelu omu... îl chiamă Francesco Foscari, este doge alu Veneției, ești d-ta, Alteță! Dice podestatul scâpărându-i ochii.

— Ce cutezi să dicu, podestate? Nu cumva ai îndrăsnit să vrei să faci din mine unu nou Marino Faliero? Dice dogele sculându-se cu o astfel de iuțelă, cum n'ai fi crezut să aibă unu om de vârsta lui.

— Mai cu sêmă nu de d-ta este vorba, ci de fiulu d-tale, Alteță! Dice podestatul.

— Fiulu meu! Dice dogele cădend pe scaunu de președinte.

— Ia sêmă, podestate... rolul de acuzatoru nu se potrivește cu poziți d-tale... ai apucat p'unu drumu têu, te înșințez! Dice unu consilieru care nu luase încă cuvântulu.

— Capulu meu răspunde pentru vorbele mele! răspunde Martinengo cu trufă. Ș'apoi, ori ce voiu spune eu va fi confirmat de dogele.

— Explică-te dêr!

— Pôte să fiă o lună de când eram in guvernamentulu meu din Padova, pădind câtu se pôte de bine la fruntaria milaneză și supraveghiând purtarea

vrășmașului, când unu detașamentu de soldați sub ordinele mele prinse p'unu emisaru alu ducelui de Milanu, care se silea să străbată prin liniile noastre. Omulu acesta avea asupra-i scrisori importante adresate ducelui de Milanu, stăpanulu său. Printre ele s'a găsitu o scrisore adresatu ducelui de Milanu, adecă unui vrășmaș alu statului, contra căruia ne batem. Și sciți de cine era iscălită scrisorea aceea? De Jacob Foscari, fiulu dogelui, pe care l'ați exilat cu drepu cuvêntu in Candia.

In consiliu se făcu o mișcare mare când s'audi declarațiunea aceasta neașteptată și toate privirile se îndreptară spre bătrânulu Foscari.

Dogele vrù să vorbescă însă podestatul îi tăia vorba dicend:

— Mă ertă, Alteță, însă n'am sfârșit. Datoria mea strictă imi poruncește să depun scrisorea acă-ta in mâinile vôtrec, Escelențe! Dice Martinengo adresându-se numai cătră membrii consiliului afară de dogele. — Da, așa fi trebuit s'o facu; însă in inima mea umanitatea a călcatu datoria și eu am datu acea scrisore dogelui Francesco Foscari, care a și ars-o.

— Mișelule! va să dică asta unelțai tu in potri casei mele! — Dice dogele lui Martinengo. — Dêr când mi-ai datu tu scrisorea aceea nu ț-am propus chiar eu s'o depui pe masa Consiliului? Ah! pentru ce n'am făcutu asta? Celu puțin așa fi păstratu scrisorea pe care mi-o scria copilulu meu pentru ca să-și explice greșala, Podestatul Padovei zimbă.

— Monstrule! Dice dogele nebunu de necas. — Ridă fiindu că sci că scrisorea acesta este nimicită odată cu cealaltă. Dêr cuteza-vei să tăgăduescă aceea ce era

cielate „Sechenyană“ și în Transilvania „Kulturegyletül“, a căror activitate este pusă în fața înaintării noastre morale și naționale. Aceste societăți dau mâna cu omenii cei mai prăpădiți. Iuzadară poftim noi ajutoare, acelea se dau pentru institutele de cultură maghiară și ale noastre au să sufere de lipsele cele mai mari.

Expune apoi oratorul demoralizarea ce se face în timpurile de alegere și deși s'a adus lege spre împedecarea acestora, acele necum se se împedecă, ci chiar se nutresc dela aceia, cari ar fi chiamați prin pozițiunea lor, ce o ocupă, să le împedecă, legea și nend'o.

Aici provocă apoi oratorul pre toți, ca fără temă să se lupte în contra maghiarizării și a corupțiunilor cari se fac; și arată mai multe de aceste, așa vizitarea școlilor prin inspectorii regesci, cari nu mai intrăbă, — nici nu știu — despre înaintarea pruncilor școlari în cele de lipsă, ci întrebarea lor stă numai în aceea: „hát tudnak magyarul?“ Arătă apoi, că cum i-a luat banii cu forța, și deși a recursu la ministrul, nici până în ziua de azi nu i-a mai făcut dreptate, ba nici nu i-a răspuns. Apoi cauza unui locuitor din Sisiesc — anume Ire Simion — cu miliția fiului său, care cauză și azi stă baltă, deși l'a plătit pe pretore cu 10 fl. Vorbesce despre „Reuniunea femeilor române din comitatul Sătmarului“, care nu s'a întărit, ci chiar din contră, s'a împedecat și s'a dat ordin, magistratului din Baia-Mare, ca să fiă cu grije și de ar observa ceva mișcare în astă privință, să-i oprască și să-i împedecă de a pute face ceva. Aduce înainte cauza locuitorului din Sisiesc, Abriham Georgiu, cu so'găbirul Pap Kálmán, care fără de vină l'a pedepsit cu 10 fl., cari bani, după cum se dovedesc cu două epistole dela „Kulturegylet“, nu au ajuns la locul destinat prin subpretore. Unde au perit dera acesti bani? — De sigur în punga lui Pap Kálmán. Și acesta e lucru și elu deregătoru de cinste?

Totă viața noastră arată, dice oratorul, că noi nu mai suntem în cadrulu constituțiunei, și că suntem scoși din cadrulu ei și lipsiți de drepturile noastre.

După ce a slășit dera oratorul referada sa, pune întrebarea că ce se facem față de alegerile ce se apropiă: să ne candidăm și să ne alegem deputat sau ba? la care poporul răspunde că considerându cele espuse — cari de toți sunt simțite — se va reține dela alegeri, până nu se va ameliora starea așa, ca și elu cu demnităte să se potă presenta la urnă.

După acesta oratorul rōgă pe cei de față ca cele ce le-au aușit să le țină în minte, să se lupte și ei în contra relelor acestora, dera să nu-și ia în inimă pofta de răsbunare, că acesta nu e virtutea Românilui, ci lupta lor și a Românilor în genere să fiă legală și adevărată. Dice mai de parte încă odată să ia în considerațiune fatigile și spesele ce le-au dat și făcutu cei adunați la Sibiu și i rōgă să fiă cu toții în solidaritate cu aceia, cari vrău binne poporul.

După acesta se primesc conlusiunea, că: „Românii din cercul electoral alu Baiei-Mari, considerându că sunt eschiși din cadrulu constituțiunei, nu-și vor candida deputat dietalu, și că se vor reține dela alegeri, punându-se cu comitatul centralu din Sibiu în solidaritate.

După domnul Dr. Vasiliu Lucaciu se ridică on. domnul Alessiu Berinde, paroch-protopopu în Sein, ca alu doilea delegat la conferința din Sibiu, și dice, că deore-ce antevorbitorul așa de drept și așa de zelant a dovedit causele ce ne rețin dela alegeri

scrisu într'insa? Escelențe, pe pērul meu celu albu, pe viața mea intrăgă consacrată binelui statului, juru că fiul când a scrisu scrisoarea aceea ducelui de Milanu nu avea altu scopu decât să creeze unu delictu, pentru ca să-și procure amara mulțumire d'a reintra în scumpa lui Veneția, fiă chiar pentru a-și lăsa capul sub barda călăului. Celu puțin — dicea elu — normēntul i ar fi săpatu într'unu pământu venețianu.

— Consiliul va apreția valoarea argumentelor d-tale! dice podestatul cu ironia. — Cătu pentru acum te juru, Alteță, să răspunđi numai la întrebarea acesta: Recunosci că scrisoarea aceea a fostu scrisă de Iacobu Foscari și trimisă de dînsul ducelui de Milanu?

— Da, este adevăratu! dice nenorocitul tată.

— Ei bine, acum apelezu la voi, Escelențe, și vă rog să judecați, dera destăinuirea pe care v'am făcutu nu este unu motivu îndestulătoru pentru mine ca să recuzu pe Francesco Foscari ca președinte alu tribunalului chemat să me judece? dice podestatul adresându-se cătră membrii Consiliului.

— Și mă lapēdu la minutu de funcțiunea acesta! dice podestatul sculându-se ca să plece.

Celu mai bētrānu dintre consilierii de față se puse atunci pe fotoliul presidentialu și dice:

— În numele Senatului venețianu, instrucțiunea podestatalui Padovei se suspendă momentan. Sentinele, duceti pe vinovatū ēr în temniță!

(Va urma.)

numai atātū mai adauge, că dera ar putē dispune orecare din're noi cu o sumă barem de 20 mii fl. dera amu patē] să alegem deputatū, însă cine dintre noi are 20 de mii, ba eu dicu, că noi toți cei de față la olaltă nu avem atātū bani, dera să presupunem că amu avē, și la acestu casu d. e. eu aș aduce pe credincioșii mei cătră urnă: dera ore cine ar putē garanta despre aceea, că la Tēuții de josu — precum s'au întēplat casuri analoge și în alte locuri — nisce omenī instruați nu ne voru eși în cale să ne împedecă dela scopu, și să insceneze o bătăia formală sub pretextu, că noi amu fostu începătorii, și atunci eti puterea pāsesce la mijlocu ca să ne ducă la rēcore până se va întēpla alegerea.

Spuneți-mi fraților alegătorii, că la casul acesta n'ar fi aruncatū în vēntu sudōrea jertfitorului, și elu cu intrēga sa familiă au n'ar ajunge la sapă de lemnu? Și acuma vē întrebū, on. frați, că ore putem noi dori o pagubă atātū de mare unui frate de sange alu nostru? Eu dicu că niciodatā; dreptu aceea sunt de părere ca să fim passivi, adecă în ziua alegerii fiecare Romānu să rămāie acasă și să-și vađă de trebile sale. Poporul aproba cu unanimitate acestā propunere.

Finindu-se acestā, ia cuvēntul d-lu Atanasiu Lupanu, invēțătoru în Groși, și mulțāmindu în numele său și alu poporului pentru ostenele aduse de membrii conferinței dela Sibiu, pentru binele de obsce, dice că are speranță că poporul va respecta conlusalu adus de acestā conferință, și-lu și rōgă să facă acesta; la ce poporul răspunde cu o aprobare generală.

După acestā se mai ridică d-lu Dr. Vasiliu Lucaciu, dāndu cetire apelului esmis de comitatul centralu din Sibiu, după care face o scurtă reflecșiune la politica și ținuta d-lui Mocsary, Apponyi și Széll Kálmán, ēr adunarea aplaudă freneticu.

În urmă on. d-nu Stefanu Bilțiu, parochu protopop de Baia-Mare, ca președinte mulțāmindu membrilor de față în acestā adunare pentru ținuta lor esemplară și delegaților pentru ostenele lor făcute, precum și on. d-nu sub pretor d-lu Baia-Mare Bőszőrményi pentru prezența lui la acestā adunare electorală, închide ședința cu cuvintele: „Să trāscă Maiestatea Sa Regele nostru Apostolicu Franciscu Iosif I. și scumpa noastră patriă!“ la ce poporul răspundēndu cu aplause frenetice, ședința se ridică.

Datū în Tēuții de susu, 9 Iunie 1887.

St. Bilțiu președinte, Constantinu Lucaciu notarū ad hoc, Nicolau Lupanu notarū ad hoc, Ioanū Costinū notarū ad hoc.

SCRILE DILEI.

Armata bosniacă se va spori dela 1 Octombrie 1887 cu patru companii, prin urmare fiăcare din cele patru bataliōne bosniace va primi încă câte o compania, care va fi a șesea.

—x—

Deputatul dietalu sasū Guido Baussnern a trimisū kulturegyletului ardeleanu adunatū la Seps-Sân-Georgi în ziua de 28 Augustu, următōrea caracteristică telegramă: „Onoratul presidiu alu kulturegyletului unguresc pentru părțile ardelenē primescă cu acesta dela mine, ca dela unu membru, nu i vorbă nensemnatū, dera insuflețitū alu reuniōnei noastre, sincera mea salutare și ferbinta dorință după o binecuvēntatā lucrare a adunării generale a reuniōnei. Trāiască patria! Guido de Baussnern, deputatū dietalu. — Și să ne mai plāngem de lipsa de curiosități contemporane! De altmintrelea „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“ ține de o datoriă națională a observa: „În fața acestei telegramē nu putem decât să repetim ce amu quis odată cu privire la acestu deputatū: pentru noi, elu aparține morților!“

—x—

În Canija-mare, contabilul reuniōnei de ajutorare, Max Löbl, a defraudatū peste 20,000 fl. în timpu de 5 ani. Plățile acționarilor s'au sstatū, ceea ce a pricinuit mare amāriciune și iritațiune.

—x—

Pentru servicii făcute maghiarismului, ministrul Trefortu a mai „pricopsitū“ pe următorii preoți gr. or.: Alexandru Boiu din Boldogaia, Filip Crețar din Bodu și Ionu Marinu din Crizbavă cu câte 80 fl., Aron Cosma din Rohia cu 60 fl., Ionu Iosif din Drasū, Ionu Radu din Nevoiașu, Ioanū Tulbure dintr'unu Ujfalu — comitatul nu se spune — cu câte 50 fl. — Voru fi ținutū minte!

—x—

Suntū numiți capelanī militarii clasa II în rezervă Ionu Doboși, preotū gr. cat. alu diecesei Gherlei, Ionu Oltēnu preotū gr. cat. alu archidiecesei Albei-Iulia și Făgărașu; George Petrovanu, preotū gr. cat. alu diecesei Gherlei.

—x—

Camera comercială din Clușiu face cunoscutū, că avocatul Emeric Adorjan din Turda, în urma perderei oficiului, a fostu ștersū din lista camerei.

—x—

Fabrica de hārtiă dela Lelea, județulu Bacău în România, a arsū Vineri nōptea spre Sāmbătă. Nu s'a putut scōte nimicū din ea. Paguba e enormă. Focul se dice că a fostu pusū, de aceea unu procurorū a și plecatū să anchetez.

INAUGURAREA

Statuei lui Ovidiu

în Constanța din Dobrogea

(după „Voința Națională“.)

[Fine.]

D. Dimitrie A. Sturdza, ministrul cultelor și instrucțiunei publice, a răspuns următōrele:

„Domnule președinte! Domnule primar! Serbarea de astăzi are o mare însemnătate. Ea este una din faptele cari voru sta ca semn despărțitorū între trecutū și viitorū.

Opspredece secole ne despartū de timpul în care marele împēratū Traianu înainta cu legiunile sale peste Dunăre, pentru a funda la marginile orientului europeanu o puternică coloniă, ca sentinela neadormită și neclintită a culturii. Șespredece secole de sigurū au trecutū, de când urmașii acelorū colonii nu au mai serbatū, pe propriul lor teritoriu, o serbare ca acesta de astăzi în amintirea unuia din marii poēți ai Romei.

Timpū îndelungatū și de grele încercări au fostu aceste lungi secole pentru noi: dera au sositū în fine zile vesede și senine, în cari, prin trāincia noastră însăși dāmū lunei întregi dovada cea mai pipăitā, cătu de mare era geniulū, virtutea poporului romanu, cătu de puternică era organizarea și energia statului romanu.

Amu trecutū prin tōte vijeliile, am invirtitū tōte greutatele și astăzi stām aci, ca în întēia zi, oțeliți, plini de vigōre, cu unu simțēmēntu viu alu origini și alu culturii noastre, alu misiōnei și alu viitorului nostru.

Serbāmū pe Ovidiu, în însăși cetatea Tomi, în care elu a trāitū, și-lu serbāmū în frumosul monumentū ce se ridică dinaintea noastră, nu ca străinū, ci ca urmași ai însuși neamului lui, ca descendenți din însuși ilustrulū poporū, căruia elu aparține.

Dera s'ar fi propus înainte de două decenii a se ridica o statuă în onōrea lui Ovidiu, ideia s'ar fi taxatū atunci de fantastā, căci ti lipsēu mijlocele de executare. Ceea ce înainte de două decenii era o imposibilitate, astăzi s'a efectuatū fără șgomotū, dela sine, cu ușurință. Nu au trecutū mulți ani de când impulsionea a fostu datā și suntem adunați în acestu momentū ca să dāmū autorităților acestei cetăți unu monumentū, care va rămānea pentru totdeuna o podōbă a ei, dera totū odată unu gagiu, că pe clasicul pământū pe care ne aflāmū, aerul s'a reînōitū și urmașii vechelorū legiunī ai Romei au reluatū stāpānirea și paza acestorū locuri.

De aceea serbarea de astăzi e însemnatā, și nu e numai serbarea Constanței, ci serbarea întregului regatū românescū, o serbare a renascerei noastre și unu semnū vēditū alu ei.

Cum a izbucnitū însă în scurtulū timpū de două decenii acestā putere vitală, care domnesce astăzi în tōte ramurile activității poporului nostru? Cum amu ajunsū a avē deodatā consciință de acestā vitalitate? Causelle suntū ușorū de aflatū. Ele suntū prē luitōre, prē temeinite și prē puternice, ca să nu le simțim fiăcare din noi.

Mai înainte de tōte am rămāsū nedeslipiți de originea noastră, care a viatū în limba noastră, în cultura noastră. Ori câte neamuri au trecutū peste capetele noastre, apāsându-ne și muncindu-ne până la mōrte, Romānii nu s'au mestecatū cu ele și au eșitū totdeuna din tōte încercările cu două vechi dicētoare pe buze: „Romānulū nu pierē“ și „Apa trece petriile rămānă.“

Au trecutū multe și multe popōre barbare peste noi, cu o repediciune și cu o furiă atātū de mare, în cătu chiarū numele și înrūdīrile unora voru rămāne în veci încurcate; au trecutū aceste popōre peste pământul nostru ca valurile fiorōse ale unui riu infuriatū, făcēndū multā stricāciune pământului și inimilorū românesci; dera apele au trecutū și stincele au rămāsū în piciorē rēsunāndū după fiă-care opinteală, din munți, din văi și din câmpii, mai tare și mai puternicū cuvintele: „Romānulū nu pierē.“

A doua causă, care a împedecatū să fimū nimicīți, a fostu că ne-am ținutū în legāmēntu necurmatū cu desvoltarea lunei culte, cu desvoltarea lunei occidentale. Prin originea noastră, amu înțelesū totdeuna și am priceputū mersul ei, și de câte ori amu ajunsū dinaintea unui pragū hotăritorū, ne-am opinitū și l'am trecutū. Acestā s'a doveditū în modū neîndoiosū.

Când, după secolū de rēsbōie mari și lupte sāngērānde, rađele libertăței veniră din nou să încălđescă omenirea, Romānii au înțelesū îndatā de ce era vorba, și ei au priceputū că ora redeseptării lorū a sunatū. Cu pasū repede și energicū au pāșitū ei de atunci înainte, nedāndū înapoi nici o singurā datā, și desvoltāndu-se pe sineși și dāndū tuturorū popōrelorū ce-i încunjurau ajutorū și impulsione.

In :lu treilea rând, după ordinea faptelor, vine stabilitatea ce a căpătat statul român, și care a avut de rezultat a da mersului națiunii un rost ce nu-l avea înainte — o voință puternică de a cunoște ce-i era de nevoie — și o energie și mai puternică de a pune în lucrare câte le socotea neapărate pentru întărirea și prosperitatea ei... Astăzi suntem un stat respectat de totă lumea, fiindcă am știut să ne facem necesari tuturor prin inersul nostru pacinic și cumpătat, — un stat conștient de misiunea sa, fiindcă întregu poporul s'a pus fără oboselă pe muncă în toate direcțiunile.

Pătrunși de cauzele cari ne-au ridicat, nu trebuie nici o dată să se uite că trebuie să rămănem nedespărțiți de dănsese. Ele sunt talismanul viitorului nostru. Să-l stringem strins de peptul nostru, ca izbănda în zile grele să fie totdeauna a noastră, ca în zile senine să ne aducem aminte că furtuna curându-l poate sosi...

In legământul necurmat cu lumea civilisată, în armonia ce vom stabili între dănsa și noi, să vedem pavăza cea mai puternică, cu ajutorul căreia vom fi la adăpostul oricărei încercări se va rădica în contră-ne, și vom străbate toate dificultățile ce vom întâmpina.

Limba noastră însă se o iubim mai presus de toate, căci ea ne va ține în vecl deștepti, ca să vedem în mijlocul întunerecului celui mai mare calea cea mântuitoare, ca să distingem de departe pericolul, când el se ivesce. Cultura limbei naționale să fie în vecl obiectul celui mai de aprinde al inimii noastre, și din cauza această chiar să nu uităm cât de necesară este cultura limbei române. Dacă popore de altă origine află în ea o sorginte nesecată de înaintare și de civilizațiune, cu câtă această sorginte trebuie să fie mai bogată și mai înfărtătoare pentru noi?

Nu este o întâmplare numai că cel dintău monumentu ce ridicăm în memoria unuia din strămoșii noștri este ridicat în memoria aceluia, care strălucește prin originalitatea lui proprie între semenii săi.

Să salutăm deci cu toți statua marelui nostru poet, ridicată pe străvechiul teritoriu, ce ne-a fost dăruit de fondatorul neamului nostru și redată de Europa spre pața mărețului fluviu al Dunărei.

Să salutăm această statuă, care ne reamintese mărirea străbună și ne întărește inimile pe calea cea nouă ce ne este trasă.

Să salutăm această statuă cu convingăune că țaria și gloria Statului nostru constă în muncă neobosită în toate ramurile activității omenești.

Să salutăm această statuă cu versurile, pe cari iubitul nostru poet le pune în gura setinelei române:

Eu să per! eu? ... nici-odată!
Vie-o lume încruntată,

Vie valuri mari de foc,
Nici că m'or clinti din loc.
Totu ce-i verde s'a usca,
Riurile voru seca,
Și pustiu totu mereu
S'a lăși mprejurul meu,
Der eu vecinic în picior
Printre valuri ardetore
Voiu lupta, lupta-voiu forte,
Făr' a fi atinsu de morte.
Căci Român sunt în putere
Și Român u vecl nu pier.

... După aceea a urmat defilarea trupelor, care s'a făcut în cea mai perfectă regulă, atrăgându deplina mulțămire a șefilor superiori. S'a admirat ținuta și aerul marșal al dorobanților musulmani, cari se distingeau de ceilalți prin fesul lor tradițional.

„Epoca” spune că statua este o lucrare artistică în bronz forte reușită. Sculptorul italian Ferrari e cunoscut pentru espresia adăncă ce scie să întipărească bronzului.

Statua reprezintă pe Ovidiu în picior, cu brațul stângu ține tăblițele, cu celu dreptu, la bărbia ține stilulul. Înfașurarea gânditoare și tristă e bine tradusă. Inscriptia de pe pedestalu e latină și e cam astfel:

Trecătorule, care vei fi iubit, nu pregeta să daci: odihnescă-se oșele poetului Nasone, care a cântat iubirile dragăstose și a perit prin talentul său!

Dare de sémă,

asupra contribuțiilor incuse în favorul școlii românești gr. cat. din Lăpușul unguresc.*

Au mai incurs:

Pe lista Nr. 12, prin colecta d-lui Eliseu Barboșu, învățător în Borșia: Școla gr. cat. din Borșia 90 cr., Alesandru Lemeni, protopop 50 cr., Ioan Borșiu propr. 20 cr., Alecsa Sotelecanu 5 cr., Maieru Flore 5 cr., Ioan Borșu 10 cr., Simion Tamaș 5 cr., Mitru Iurğa 10 cr., Grigore Borșu 10 cr., Petru Cotler 10 cr., Eliseu Barboșu 30 cr. Subtragându-se pentru portu 10 cr, rămăne suma 2 fl. 35 cr.

Lista Nr. 35, prin d-lu Vasiliu Rațu din Peteritea: Comuna Peteritea 1 fl., Vasiliu Rațu 1 fl. — Suma 2 florini.

Lista Nr. 53, din Strimbul: Biserica gr. cat. din Strimbul 5 fl., Gavrilă Sleamu, not. cerc. 50 cr., Arșinte Ciceu 50 cr., Zobu George 10 cr., Augustin Budu 50 cr., Ioan Sighișoreanu 30 cr., Mitrofan Georgiu 20 cr., Eroftiu Georgiu 50 cr., Dumitru Georgiu 30 cr., Auster Josef 50 cr., Petru Georgiu 50 cr., Ananie Georgiu 50 cr., Simon Leeb 30 cr., Abraham Isac 10 cr., Filip Tecariu 20 cr., Nechita Georgiu 30 cr., Erina Georgiu dela mănăstire 1 fl. — Suma 11 fl. 30 cr. (Va urma.)

*) A se vedé „Gazeta Transilvaniei” Nr. 171, 172 și 173 din 1887.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.”)

NEUTRA, 5 Septevre. — Regele a sosit aci și a fost strălucit primit. La omagiile deputațiunii comitatului respuse regele: Sunt convinsu, că poporațiunea Ungariei de susu, fără deosebire de credință și naționalitate, stă pe același nivelu și în simțimintele patriotice cu ceilalți locuitori și că nedespărțiți unii de alții voru păstra și mai departe ca și până acum simțimintele de fidelitate omagială și de iubire de patriă. Cătră cleru a accentuat Măiestatea Sa, că nu se îndoesce, cum că elu, clerulu, va instrui și va nutri cu zelul în populu credincioșilor concordia frățescă.

DIVERSE.

Mușcăturile de șerpi. — Se întâmplă adeseori în timpul căldurei vere, ca omenii și animalele să fi mușcate de vr'o reptilă veninosă. Când s'ar ivi asemenea nenorocire trebuie îndată să se lege (de se pôte) forte strinsu d'asupra locului mușcatu, să se sugă rana, dacă n'ai în gură cea mai mică șgărietură, sau să se aplice o ventusă de 1/2, césu cu unu paharu, din care vei scote aerulu arđend inăuntru hărtia seu paie. Apoi se arde rana cu potasă caustică seu chiar cu unu fieru roșu, mai alesu dacă mușcătura e de năpărcă (vipera). In locu d'a se arde cu unu fieru roșu, se pôte arde mai bine, lăsându să cadă pe rană o picătură de ceras roșiu, aprinsă, care vindecă și prin cauterizare, și prin oprirea aerului d'a pătrunde în rană. („Gaz. Săt.”)

Necrologu. — Capitulu Metropolitanu gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașu cu adăncă intristare anunță adormirea în Domnul a iubitului confrate

Reverendissimulu Domnu

TIMOTEU CIPARIU,

Prepositu și Canonicu alu Bisericii Catedrale metropolitane din Blășiu, Decanu Catedralu, Vicaru generalu archiepiscopescu, Președinte alu Tribunalulu matrimonialu de a II-a instanță pentru Dieceșele sufragane, Președinte și membru fondator alu Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, membru alu Acad-miei române, membru ordinaru alu Societății germane-orientale, și asesor alu Sântului Scaunulu metropolitan, urmată după morbu scurtu, ați dimineta la 4 ore, în anul 83 alu etății și 60 alu preoției sale.

Oșămintele adormitului se voru înmormenta în 5 Septevre st. n. la 3 ore după amedu.

Blășiu, 3 Septevre 1887.

Fiă-i țșrina ușoră și memoria binecuvântată!

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu

Bursa de Viena
din 2 Septevre st. n. 1887.

Renta de aur 5%	100 85
Renta de hărtia 5%	87 45
Imprumutul căilor ferate ungare	150 50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (1-ma emisiune)	98 10
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (2-a emisiune)	126
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (3-a emisiune)	115 25
Bonuri rurale ungare	105.—
Bonuri cu cl. de sortare 104.50	
Bonuri rurale Banat-Timiuș	104 70
Bonuri cu cl. de sortare	104 75
Bonuri rurale transilvane	104 70

Bonuri croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinu ung.	100.—
Imprumutul cu premiu ung.	12 210
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 75
Renta de hărtia austriacă	81 30
Renta de arg. austr.	82 65
Renta de aur austr.	112 80
Losurile din 1860	136 30
Acțiunile băncel austro-ungare	884.—
Act. băncel de creditu ung.	287.—
Act. băncel de creditu austr.	283.20
Argintulu — Galbini	—
Impărtășesci	5.91
Napoleon-d'or	9.95
Mărci 100 imp. germ.	61 50
Londra 10 Livres sterlinge	125.60

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 19 Augustu st. v. 1887.

Renta română (5%)	91 1/2	92 1/2
Renta rom. amort. (5%)	95 1/2	95 1/2
convert. (6%)	89 1/2	90 1/2
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fone. rural (7%)	104 1/2	105 1/2
„ „ (5%)	89 1/2	90 1/2
„ „ urban (7%)	103 1/2	103 1/2
„ „ (6%)	94—	95—
„ „ (5%)	87—	87 1/2
Banca națională a României 500 Lei	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
„ „ Națională	—	—
Auru contra bilete de bancă	14.—	14 1/2
Banconote austriace contra aur.	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașov

din 3 Septevre st. n. 1887.

Banconote românești	Cump. 8.65	Vend. 8.67
Argint românesc	8.60	8.65
Napoleon-d'or	9.95	10.—
Lire turcesci	11.23	11.27
Imperiali	10.22	10.26
Galbeni	5 86	5.90
Scrisurile fone. „Albina” 6%	101.—	102.—
„ „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusesci	109.—	110.—
Discontulu	7—10%, pe ant.	

PENSIUNE.

1—2 scolaru se primescu în pensiuene la unu profesor de comptabilitate alu unei școle gremiale din Brașov, unde, pe lângă o educațiune casnică, elevii voru fi supraveghiați și în diligenta executare a penselor școlastice. Deosebitu potu obținé si lecțiuni private din științele comerciale și limba francesă.

Doritorii se potu informa mai pe largu în comptoarulu d-nului Andreiu A. Popovici, Strada Scheiloru Nr. 146.

Avisu d-lor abonați!

Rugămă pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe couponulu mandatulu postal și numerii de pe fășia sub care au primitu diarulu nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS.”

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Feșta:

Trenulu de persoane Nr. 307: 7 ore 20 de minute sera.
Trenulu mixtu Nr. 315: 4 ore 01 minută dimineața.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenulu acceleratu Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineața.
Trenulu mixtu Nr. 318: 1 ora 55 minute după amedu.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Feșta la Brașov:

Trenulu de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amedu.
Trenulu mixtu Nr. 316: 9 ore 52 minute sera.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenulu acceleratu Nr. 301: 10 ore 12 minute sera.
Trenulu mixtu Nr. 317: 2 ore 32 minute după amedu.

A. Plecarea postelor:

- a) Dela Brașov la Rășnov-Zărnesc-Branu: 12 ore 30 min. după amedu
- b) „ „ Zărnesc: 4 ore după amedu.
- c) „ „ in Săcuime (S. Georgi): 1 ora 30 minute noptea.
- d) „ „ la Făgăraș: 4 ore dimineața.
- e) „ „ la Săcele: 4 ore dimineața.

B. Sosirea postelor:

- a) Dela Rășnov-Zărnesc-Branu la Brașov: 10 ore înainte de amedu.
- b) „ Zărnesc la Brașov: 9 ore a. m.
- c) Din Săcuime la Brașov: 6 ore sera.
- d) „ Făgăraș la Brașov: 2 ore dimineața.
- e) „ Săcele la Brașov: 6 ore 30 minute sera.